

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री बासुदेव खनाल
फैसला
२०७९।०८० सालको निर्णय नं. २१७
पुनरावेदन नं. ०७७-RB-००३०
मुद्दा:- आयकर (२०७२/०७३)

काठमाण्डौ जिल्ला काठमाण्डौ महानगरपालिका वडा न. ३५ तीनकुने स्थित श्री
जगदम्बा सिमेन्ट इण्डष्ट्रिज प्रा. लि. (स्थायी लेखा नं. ५००२०९७९२) का तर्फबाट पुनरावेदक
कम्पनीका अध्यक्ष टिकाराम न्यौपाने.....१

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर.....१ } प्रत्यर्थी
आन्तरिक राजस्व विभाग लाजिम्पाट, काठमाण्डौ.....१

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर
शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी:- प्रमुख कर प्रशासक श्री बलराम रिज्याल
शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०७४/०२/२८

प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग
निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री विनोद बहादुर कुवँर
निर्णय मिति:- २०७६/११/२२

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट:- विद्वान अधिवक्ता श्री डासीराम खनाल

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट:- विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री विकास वन्जारा

अवलम्बित नजीर: *

ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७४/०२/२८ मा भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश र सोही आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको मिति २०७६/११/२२ को निर्णय उपर राजस्व राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन २०५८ को दफा ११६ बमोजिम पुनरावेदन दर्ता हुन आएको प्रस्तुत मुद्दा यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं यस न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. करदाता जगदम्बा सिमेन्ट इण्डष्ट्रिज प्रा. लि. को कर परीक्षणको सिलसिलामा आ.व. २०७२/०७३ को आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रु.९,५२,०५,३९०।२७ कायम गरी मिति २०७३।०९।२७ मा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा आय विवरण पेश गरेको ।
२. करदाताले पेश गरेको विवरणको अध्ययन, छानविन तथा परीक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाउने खर्च रकम दावी गरिएको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि जम्मा रु.१०,७५,५०,७०८।८५ कर योग्य आय कायम गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै आधार र कारण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र जवाफ पेश गर्न आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ (६) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७४।०२।१७ मा सूचना जारी भएको ।
३. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७४।०२।१७ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७४।०२।२१ मा बुझी लिई सो सूचनाको जवाफ मिति २०७४।०२।२४ मा पेश गरेको ।
४. करदाताको आ.व. २०७२/०७३ का लागि उद्योग तर्फ रु.१०,७५,५०,७०८।८५ करयोग्य आय कायम गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम करदातालाई सूचना दिने भनी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७४/०२/२८ मा खडा भएको निर्णय पर्चा ।

५. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७४/०३/०१ मा जारी गरेको आ.व. २०७२/०७३ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी जगदम्बा सिमेन्ट इण्डष्ट्रिज प्रा.लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७४/०३/१८ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन।
६. मौज्जात कितावको परिमाण र भौतिक गणनाको परिमाणमा फरक परी न्युन मौज्जात देखिएको अवस्थामा बिक्री भए सरह मानी कर निर्धारण गर्नुपर्ने हुँदा राजस्व अनुसन्धान विभागबाट मौज्जात खातामा उल्लेख भए भन्दा न्युन भौतिक मौज्जात फेला पारी कायम गरेको थप बिक्री रु.४,३६,३२,२६६।७२ लाई मुनाफा र लाभमा समावेश गरेको, करदाताले प्राप्त गर्नुपर्ने रकम असुल गर्ने तर्फ कुनै प्रयास नभएकोले सो रकमको वित्तीय लागत समेत व्यहोरेको अवस्थामा बैंकमा तिरेको औषत व्याजदरका दरले हुने व्याजलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ (१) बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने, यस आ.व. को आय आर्जनसंग सम्बन्धित खर्च भएको पुष्ट्याई गर्ने प्रमाणहरूको अभावमा उक्त विज्ञापन खर्च र कर्मचारीहरूलाई वितरण गरेको मोवाइल र घडीहरू करदाताको आय आर्जनसंग असम्बन्धित देखिएकोले उक्त खर्चलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी शुरु कार्यालयबाट गरेको संशोधित कर निर्धारण कानूनसम्मत देखिएकोले निवेदकको निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ भन्ने आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।११।२२ मा भएको निर्णय ।
७. करदाताबाट राखिएका कागजाँतहरू कानून बमोजिम नै राखिएको अवस्थामा समेत मौज्जात खातामा उल्लेख भए भन्दा न्युन भौतिक मौज्जात फेला परेको भनी कायम गरेको थप बिक्रीलाई मुनाफा र लाभमा समावेश गरेको, आय आर्जनको लागि प्रयोग नभएको ऋणको व्याजको खर्च कट्टी दिन नमिल्ने, आय आर्जनसंग सम्बन्धित खर्च भएको पुष्ट्याई गर्ने प्रमाणहरूको अभावमा करदाताबाट भएको विज्ञापन खर्च र कर्मचारीहरूलाई वितरण गरेको मोवाइल र घडीहरू करदाताको आय आर्जनसंग असम्बन्धित देखिएको भनी उक्त खर्च कट्टी दिन नमिल्ने गरी शुरु कार्यालयबाट गरेको त्रुटीपूर्ण संशोधित कर निर्धारण आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको निर्णय बदर गरी पाउँ भन्ने वेहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७७।०४।१६ मा यस न्यायाधिकरणमा दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र ।
८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/०४/२९ मा भएको आदेश।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता जगदम्बा सिमेन्ट इण्डष्ट्रिज प्रा. लि. का तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान् अधिवक्ता श्री डासीराम खनालले कर्मचारीको गलत टिपोट कार्यबाट मात्र मौज्जात खातामा उल्लेख भए भन्दा न्युन भौतिक मौज्जात फेला परेकोले थप बिक्रीलाई मुनाफा र लाभमा समावेश गर्न नमिल्ने, आय आर्जनको लागि प्रयोग भएको ऋणको व्याजको खर्च कट्टी दिनु पर्ने, आय आर्जनसंग सम्बन्धित खर्च भएको पुष्ट्याई गर्ने प्रयास प्रमाणको अध्ययन नगरी विज्ञापन खर्च र कर्मचारीहरूलाई वितरण गरेको मोवाइल र घडीहरू करदाताको आय आर्जनसंग सम्बन्धित रहेकोमा समेत खर्च कट्टी दिन नमिल्ने गरी शुरु कार्यालयबाट आयकर ऐन, २०५८ विपरित निर्धारण गरिएको संशोधित कर, व्याज, र शुल्क समेत लाग्ने गरी भएको निर्णय बदर गरी पाउँ भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनियो।
१०. प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री विकास वन्जाराले शुरु कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश तथा सोही निर्णयलाई सदर गरी अन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले गरेको निर्णय समेत कानूनसम्मत नै रहेको देखिँदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।
११. पुनरावेदक करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरू, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेको छ, छैन? पुनरावेदक करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन? भन्ने प्रश्नमा नै निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१२. अब पुनरावेदक करदाताको पहिलो जिकिर हेर्दा, मौज्जात कितावको परिमाण र भौतिक गणनाको परिमाणमा फरक परी मौज्जात खातामा उल्लेख भए भन्दा न्युन भौतिक मौज्जात फेला पारी कायम गरिएको थप बिक्री रु.४,३६,३२,२६६।७२ लाई करदाताको मुनाफा र लाभमा समावेश गरेको त्रुटिपूर्ण रहेको भनी पुनरावेदन जिकिर लिएको देखियो। करदाता कम्पनीले आ.व. २०७२।०७३ मा मौज्जात खातामा उल्लेख भए भन्दा ७५,६४५ बोरा सिमेन्ट न्युन भौतिक मौज्जात देखिएकोमा सोको बजार मुल्य रु.४,३६,३२,२६६।७२ लाई करदाता करदाता कम्पनीको आयमा समावेश गरेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२) मा “कुनै व्यक्तिको कुनै आय वर्षमा व्यवसाय संचालनबाट भएको मुनाफा र लाभको गणना गर्दा सो व्यक्तिले सो वर्षभित्र प्राप्त गरेको देहायका रकमहरू समावेश गरी गणना गर्नुपर्नेछ” भन्ने व्यवस्था गरी खण्ड (ख) मा

“व्यापारीक मौज्जातको निःसर्गबाट प्राप्त रकम” भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयको प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेश हेर्दा, राजस्व अनुसन्धान विभाग अनुसन्धान शाखाको च.न. ३७८७ मिति २०७४।०१।१९ को पत्र बमोजिम २०७३ बैशाख महिना कर अवधिको मौज्जात न्यून देखिएको हुँदा रु.४,३६,३२,२६६।७२ थप आय कायम गर्नुपर्ने भन्ने देखिन्छ। उक्त रकमलाई थप आयमा किन समावेश नगर्ने भनी करदातालाई ठूला करदाता कार्यालयबाट प्रमाण सहित जवाफ पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१(६) बमोजिम मिति २०७४।०२।१७ च.न. ४०२७ को पत्रबाट सुनवाईको मौका प्रदान गरेकोमा आयमा समावेश हुननपर्ने कुनै आधार प्रमाण पेश गर्न सकेको पाइएन। यसै विषयमा करदातालाई राजस्व अनुसन्धान विभागबाट अन्तःशुल्क र मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गरेको निर्णय समेत उपर करदाताको तर्फबाट परेका अन्तःशुल्क (०७७-RB-००२८) र मूल्य अभिवृद्धि कर (०७७-RB-००२९) मुद्दामा आज यसै इजलासबाट शुरु निर्णय सदर हुने ठहरी फैसला भइसकेको हुँदा सो आधारमा समेत यो शीर्षकको संशोधित कर निर्धारण मनासिब देखिँदा अन्यथा गर्नुपरेन।

१३. अब पुनरावेदन पत्र अध्ययन गरी हेर्दा, पुनरावेदक करदाताको दोस्रो पुनरावेदन जिकिर कम्पनीले आय आर्जनको लागि प्रयोग गरेको ऋण वापतको व्याज रु.५,४३,७००।- खर्च कट्टी गर्न पाउनु पर्नेमा अमान्य गरेको निर्णय त्रुटीपूर्ण भन्ने देखिन्छ। करदाताको वासलातको सम्पत्ति समुहको Sundry Debtors अन्तर्गतका आसामीहरूबाट लिन बाँकी रहेको रकम रु.९८,४९,५९९।- को कुनै कारोवार नभई उठाउन बाँकी रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ (१) (क) मा “कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आयको गणना गर्ने प्रयोजनको लागि व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको ऋण दायित्व अन्तर्गत सो रकम सोही वर्ष प्रयोग गरिएको वा सो वर्षमा प्रयोग गरिएका कुनै सम्पत्ति खरिद गर्न प्रयोग गरिएको हुनुपर्ने छ” भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। करदाताले आसामीहरूबाट लिन बाँकी सो रकम उठाउने तर्फ कुनै प्रयास नगरेकोबाट सो रकम आसामीहरूले उपयोग गरेकोमा विवाद रहेको देखिँदैन। आसामीहरूले उपयोग गरेको उक्त रकम बराबर करदातालाई वित्तीय भार परेकोमा समेत विवाद रहेन। करदातालाई व्यवसाय संचालन गर्न रकम अपुग भई बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिन बाध्य भएकोमा त्यस्तो ऋण वापत तिरेको व्याज खर्च कट्टी गर्न पाउने व्यवस्था उक्त दफा १४(१) ले गरेको भए पनि करदाताको आसामीहरूबाट उठाउन पर्ने रकम समयमा उठाई व्यवसायमा लगाउने वा त्यस्तो रकमको व्याज असुल गर्नुपर्नेमा केही नगरी राखेको रकमको औचित्य पुष्टी हुँदैन। त्यस्तो रकम वापत प्राप्त हुनुपर्ने व्याज रकम बैंकलाई तिरेको व्याज रकमबाट घटाउनु न्यायोचित नै देखिन्छ। करदाताले उद्योगको आय आर्जनको लागि प्रयोग भएको वा व्यवसायबाट आय

आर्जन हुने कार्यको लागि सृजना भएको ऋणको व्याज मात्र खर्च कट्टी गर्न पाउने हुँदा करदाताले उठाउन बाँकी रकम बराबरको औषत व्याजदर ५.५२ प्रतिशतको दरले हुने व्याज रु.५,४३,७००।- सम्मको खर्च कट्टी गर्न नपाउने भनी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट भएको निर्णय र सो निर्णयलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेकै देखियो।

१४. यसैगरी पुनरावेदक करदाताको तेस्रो पुनरावेदन जिकिर आय आर्जनसंग सम्बन्धित रहेको विज्ञापनमा भएको खर्चहरूलाई खर्च कट्टी गर्न नपाउने भनि गरिएको निर्णय त्रुटिपूर्ण रहेको भन्ने देखिन्छ। करदाताले यस आ.ब. मा विज्ञापनमा गरिएको खर्चहरू मध्ये रु.१२,६९,८१९।- समेतलाई खर्च कट्टी पाउनु पर्ने भनी दावी गरेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ मा सामान्य कट्टी अन्तर्गत कुनै व्यक्ति वा कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि यस ऐनको अधिनमा रही कारोबारसँग सम्बन्धित देहायका खर्चहरू कट्टी गर्न पाउनेछु भन्ने व्यवस्था रहेको देखिन्छ:-

क) सो आय वर्षमा भएका

ख) सो व्यक्तिबाट भएका र

ग) व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यमा भएका।

करदाता उद्योगले विज्ञापनमा भएको खर्च यसै आ.ब.को भएको भनी करदाताबाट कुनै प्रमाण पेश गर्न सकेको देखिदैन। शुरु कर कार्यालयमा पेश गरेको जवाफमा करदाताले यो खर्चको कानूनी आधार एव प्रमाण पेश नगरी तहाको निर्णय न्यासंगत नदेखिएकोले उक्त निर्णयमा पुनरावलोकन हुन भन्ने सम्मको जवाफ दिएको देखियो। यसरी आयकर ऐनको दफा ८१ बमोजिम खडा भएका सबुद प्रमाणबाट पुष्टी गर्न नसकेको खर्चले मान्यता पाउन नसक्ने भएकोले यो शीर्षकमा दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी गर्न नमिल्ने भनी शुरु ठूला करदाता कार्यालय हरिहरभवनबाट भएको कर निर्धारणको निर्णय कानूनसम्मत देखिएको भनी आन्तरीक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट समेत सदर गरेको निर्णयलाई अन्यथा मान्नु पर्ने देखिएन।

१५. अब पुनरावेदक करदाताको अन्तिम जिकिर हेर्दा, करदाताले Staff Welfare अन्तर्गत भएको खर्च रकम रु.५,८१,३९३।२० खर्च कट्टी गर्न नपाउने गरी भएको निर्णय त्रुटिपूर्ण भनी जिकिर लिएको देखिन्छ। पुनरावेदक करदाताले प्रशासनिक खर्च अन्तर्गत कर्मचारीहरूलाई दिएको मोवाइल र घडीहरू खरिद गर्दा भएको खर्चलाई खर्च कट्टी गर्न माग गरेको देखियो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम करदाता कम्पनीले आफ्नो

व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यमा गरेको खर्च मात्र कट्टी पाउने देखिन्छ। मोवाइल र घडीहरू खरिद गरी कर्मचारीलाई वितरण गरेकोमा त्यस्तो व्यक्तिगत प्रकृतिको खर्चलाई कम्पनीको आय आर्जनमा गरिएको खर्च मात्र सकिने कानूनी आधार नदेखिएकोले उक्त खर्च कट्टी गर्न पाउनुपर्ने भन्ने कारदाताको जिकिरसँग सहमति हुन सकिएन।

१६. तसर्थ माथि उल्लिखित तथ्य, आधार एवं कारण समेतबाट करदाता श्री जगदम्बा सिमेन्ट इण्डष्ट्रिज प्रा. लि. (स्थायी लेखा न.५००२०९७१२) को आ.ब. २०७२।०७३ को ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट संशोधित कर निर्धारण गरी मिति २०७४।०२।२८ मा भएको आदेश र सोही आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।११।२२ मा भएको निर्णय समेत मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसील

१. फैसलाको प्रतिलिपी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई दिनु।
२. सरोकारवाला पक्ष प्रस्तुत फैसलाको नक्कल माग गर्न आए नियमानुसार लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु।
३. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतिय प्रति अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
४. यस मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल ठूला करदाता कार्यालय पठाई रेकर्ड मिसिल नियमानुसार अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृत: श्री भिष्म भट्टराई

इतिसम्बत २०७९ साल फागुन २८ गते रोज १ शुभम.....

प्रमाणिकरण मिति:-

फैसला प्रमाणिकरण गर्ने:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौको छाप